

Слово

СЕДМИЧНИК ЗА ОБЩИНТЕ
И КМЕТСТВОТА В СЕВЕРОЗАПАДА

WWW.SLOVOPLUS.COM

e-mail: slovoplyus@abv.bg, slovoplus@yahoo.com

9 - 15 септември 2021, ЦЕНА 0,30 ЛВ.
ГОДИНА XXIII, БРОЙ 42/43, (1276) ISSN 1310 - 9693

Мездра

Празник на Съединението

В Мездра честваха тържествено 136-ата годишнина от Съединението на България

С ритуал по издигане на знамената и празнична програма в гр. Мездра отбелязаха подobaващо 136-ата годишнина от Съединението на Княжество България и Източна Румелия. Тържеството уважиха представители на Община Мездра и на Общинския съвет, жители и гости на града.

По традиция честването на Деня на Съединението започна с издигане на националния флаг и на знамената на Община Мездра и на Европейския съюз.

"Съединението на Княжество България и Източна Румелия е резултат от политическата зрялост и военна доблест на българския народ, каза при откриването на тържеството Светла Дамяновска, гл. експерт "Културно наследство и религиозни дейности" в Община Мездра. Този самостоятелен държавнически акт и успешната му защита създават по-благоприятни условия за социално-икономически и културен напредък на нашата страна, окуражава сънародниците ни да продължат да се борят за освобождаване на българите, останали под чужда власт. Нараства авторитетът и ролята на България на международната сцена, а това повдига националното ни самочувствие и укрепва убеждението, че можем да бъдем творци на собствената си съдба."

"6 септември 1885 г. е една прекрасна дата, която винаги трябва да отбелязваме, защото това е финалът на една мечта на българския народ - да бъде заедно, да бъде обединен, подчерта в словото си кметът на община Мездра Иван Аспарухов.

Но и да си зададем въпроса: Обединението на територии - Съединение ли е на хората? За съжаление, този идеал все още не сме го реализирали. И сега е най-доброто време, когато можем да разберем това. Защото обединението на територии, Съединението на мечти, единението в това да има просперираща България още стои пред нас и ние го усещаме и днес.

"Ние поставихме началото на един нов европейски град"

Как бе замислен, проектиран и построен центърът на днешна Монтана

Разказва архитект ТОДОР БУЛЕВ /1926-2017/ - ПИПО

През 1959 година, в периода на преустройството на малки градове в окръжни центрове, арх. Дилов е изпратен в Михайловград (сега Монтана), където с младите си колеги създават колектив. След спечелване на конкурс за центъра на града за 2 - 3 години те го преобразяват с изградените по техни проекти обществени и жилищни сгради, показвайки нов стил в градоустройството. Булев е проектант на групата жилищни сгради "Септемврийци" и на Градския универсален магазин в Михайловград.

Всички наричат арх. Тодор Дилов Пипо. Той е отговарял за цялостния архитектурен силует на столицата/1962-1995 година/ Проектант е на първите високи сгради в София.

Публикуваният откъс е от книгата му "КЪСМЕТ. АРХИТЕКТУРНО ТВОРЧЕСТВО /Епизоди между два века/".

МИХАЙЛОВГРАДСКА "Е ПО ПЕЯ"

Около 1958 - 59 година правителството реши да прекрои територията на народната ни република като създаде нови окръжни центрове. За тези центрове трябваша нови кадри, естествено и архитекти. От елитните проектантски институти ще трябва да се заделят специалисти за новообразуваните окръжни центрове, т.е. - градове. Това доведе до смущения между колегията. В проектантските

организации се подготвяха списъци кой да е "частливецът" да проектира и строи новите социалистически градове.

В столичната ведомствена проектантска организация "Софпроект" се заговори, че е пристигнал един млад бъдещ първи секретар на новия окръг Михайловград - Спас Русинов, който търсел "готини" проектанти с "модерно" архитектурно мислене.

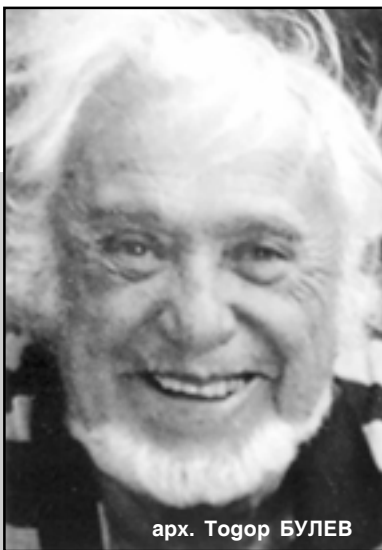
> на стр. 3

Днес, когато управлява Егото, когато Аз-ът е взел връх над Ние, разбираме, че този идеал е оставен и за нас. А, може би, и за нашите деца, които искаме да им завещаем. По-често да употребяват "Ние". Защото ние сме тези, които искаме да живеем по-добре. Ние сме тези, които искаме да имаме по-добро образование, по-качествено здравеопазване, да има отново взаимодействие и взаимопомощ между хората.

Аз съм убеден, че рано или късно това ще се случи и ние сме на прага на този водогел. Затова днес, на тази свещена дата, когато отбелязваме 136 години от Съединението на България, искам да ви пожелаем здраве, просперитет и ние да победим - ние, които искаме да имаме благоденстваща, просперираща България! Да живее просперираща България! Честит празник!"

За празничната атмосфера допринесоха патриотичният марш "Боят настана", изпълнен от мажоретния състав при Център за подкрепа за личностно развитие с ръководител Христина Стоянова, народните песни "Прочула се мома Неделя" и "Каличице, девойчице" в изпълнение на Фолклорна група при НЧ "Съзнание-1899" - с. Типченица с ръководител Любомир Гешковски и тракийският танц "Копаница", представен от Детски танцов състав "Мездренче" при градското НЧ "Просвета 1925" с ръководител Владислав Петров.

арх. Тодор БУЛЕВ

"Социално подпомагане"

Изплащането на помощта за отопление започва от 15 септември

От 15 септември ще започне изплащането на помощта за отопление за предстоящия зимен сезон (1 ноември 2021 г. - 31 март 2022 г.)

Общият ѝ размер ще се увеличи с 27,75 лева и ще достигне 523,55 лева, с което ще се компенсира поскъпването на електроенергията за регулирания пазар. Всички граждани, които имат право на този вид подкрепа, ще получат цялата сума еднократно.

Прогнозите показват, че през 2021/2022 г. техният брой ще е около 330 000 души - с около 17% повече в сравнение с предходния отоплителен сезон. Началото на кампанията за еднократно изплащане на помощта за целия отоплителен сезон е съобразена с необходимостта от осигуряване на допълнителни средства чрез актуализацията на държавния бюджет за 2021 г.

До момента дирекциите "Социално подпомагане" в цялата страна са издали заповеди за отпускане на помощ за отопление на 153 600 души.

Добрата новина

Монтана ще увеличи младежкото си сътрудничество с три европейски града

Развитие на младежкото сътрудничество, обсъдиха кметове и представители на четирите града Монтана - България, Шмалкалден - Германия, Алпиняно - Италия и Фонтейн - Франция. Това съобщиха кметът на Монтана Златко Живков след посещението си в Шмалкалден по повод празника на града. "Разчитам това сътрудничество да бъде основата за развитието на Младежкия център, който ще построим в нашия град", заяви Живков. Проектът се финансира от механизъм на Европейското икономическо пространство по програма "Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи". Центърът ще се помещава в нова, модерна 4-етажна многофункционална сграда в парк "Огоста". В нея ще има кабинети и зали за обучения и спорт.

През 2023 година ще се навършат 50 години от установяване на сътрудничество между гимназиите в Монтана и в Шмалкалден. Това са най-продължителните и успешни чуждестранни контакти, които имаме, заяви Живков. Те са изградени от поколения наши и германски граждани. Юбилейната година ще бъде отбелязана и в двата града, а за тържествата започва подготовка от сега, уточни кметът на Монтана.

Важно! Важно! Важно!

Във връзка с постъпилите сигнали за изпускане на вода от новоизградената Довеждащ водопровод от Хидровъзел "Среченска бара", Ви уведомяваме, че се извършва дезинфекция и прочистване на водопровода. От отворените оттоци се изпуска технологична вода, негодна за пиене. Изпуснатата вода е изцяло заплатена от изпълнителя на проекта.

"Водоснабдяване и канализация" ООД гр. Враца

Коментар

Българската политика надмина себе си

Георги Б. ГЕОРГИЕВ

Тоталната криза в българското общество се очерта като уникат в политическата практика на страните от ЕС. То бива, бива криза в българската история, но такова чудо се случва за пръв и дано за последен път. Политическата криза и игрите на демокрация ще се изучава в делата на дейците на българската псевдодемокрация. То бива, бива, но от бивол курбан не бива. Играта на псевдодемокрация, която се превърна в политически хаос, продължава. За пръв път в българската история ще се провеждат три избора за парламент в "демократична" България в срок от половин година. Все повече се очертава налице криза, която може да затърка политическата схема в управлението на страната. Провалът на баджанашката псевдодемокрация, съчетана с открита корупция и единовластие на пожарникарския генерал Бойко Борисов е уникат и световен пример как не трябва да се управлява една малка и бедна страна като България.

Георги Б. ГЕОРГИЕВ

Елиминирането на Бойко Борисов от самозвания пост на псевдодемократ, превърнал държавата в премиерска република и доведе до всенародни протести и всенародна съпротива, като превърна политическата сцена в експериментална демокрация. Б.Б. настрои всички партии и организации в страната против ГЕРБ и доведе страната в ненормалното положение да се избира парламент, негоден да създаде законно правителство, наследник на премиерската република на Бойко Борисов. Вместо обединен единен фронт антиГЕРБ, в 45-ото народно събрание възрохна новоизлюпени партии, които знаят против кого са, но не могат да съставят правителство. Изборният резултат определи новоизлюпената партия на Слави Трифонов ИТН да спечели правото да състави правителство. Получи се парадоксалното положение ГЕРБ да стане втора политическа сила, а Слави Трифонов да поеме властта в България, нещо, за което нито той, нито партията му се оказаха годни да съставят ново правителство. То бе предложено от Слави Трифонов без идейна и управленска програма и се разпадна, без да е поело властта. Бойко Борисов вместо да си посипе главата с пепел и се откаже от мерациите си за несменяем вожд и учител на България, продължава да се държи като премиер и дава съвети. Новите партии на протеста се оказаха негодни да създадат управляваща коалиция. Амбициозният Христо Иванов и неговата коалиция с партията на генерал Атанасов се провалиха в мерациите си за ясно управление на страната. Слави Трифонов доказа, че е некадърен да управлява, защото между чалгата и държавното управление разстоянието е като от земята до небето. Получи се парадоксалната ситуация - слабо представилата се БСП, начело с Корнелия Нинова, да се опита да създаде обединение, годно да управлява. Тоя факт се оказа утопия и се стигна до насрочване на трети парламентарни избори в рамките на половин година. Бойко Борисов вече се вижда на бял кон като победител над разнебитената опозиция и възобнови своите инспекции на строящите се магистрални, тоя път без властови възможности и без куфарчето с пари, раздавани еднолучно от Борисов на своите придворни обръчи от фирми. Борисов премина в контранастъпление срещу "диктатора президент" Радев, който е "ликвидирал демокрацията" в България според възгледите на Борисов. Очаква се избори за парламент и президент в един и същи ден, нещо, което ще усложни нещата и създаде допълнителни трудности пред управлението на страната. Президентските избори са насрочени за 14 ноември. Парламентът не е разпуснат и с разни комбинации президентът Радев го държи на власт с цел актуализация на бюджета и някои належащи законови промени. Състоянието на "най-силната партия" в парламента ИТН на Слави Трифонов въобще няма обявена управленска програма и евентуален правителствен състав. Бойко Борисов е убеден, че ще спечели изборите и се стяга за реванш. Само че още не се е решил да включи ДПС в коалицията си, за да си осигури кворум. Така наречените "партии на протеста" тепърва ще правят коалиция, успешно побеждаващи ГЕРБ в парламента. Дали при идеята всички срещу ГЕРБ ще се получи бъдещо болшинство в парламента, остава да се види. Така или иначе, време е да се сложи край на резила на българските политикани. Иначе пропадането на България в тотална политическа и здравна криза ще постави под въпрос в"нейното съществуване като експеримент на некадърници, алчни за власт на всяка цена, ръководени преди всички от своите лични интереси и амбиции, а не да служат на народа си.

Достоен живот

Георги ПЕТРОВ

Никола Лисичков - високо уважаваният ломчанин, почетният гражданин на града, кой ли не го познава! Вече е на достолепените 97 лета. По-старите негови съграждани го знаят като активен общественик, почетен член на читалище "Постоянство" буген журналист, публикувал над 3000 статии и репортажи, автор на книга, в която проследява историята и развитието на футбола в родния си край, неуморен турист, почетен член на туристическото дружество в Лом "Аспарухов хълм" и член на Военния клуб в града. Но най-вече, сред съгражданите си, Никола Лисичков е известен с това, че е спасил стотици човешки животи с дарените от него повече от 100 литра кръв. Да си кръводарител, това значи да си отговорен, да си човек със силна воля, да обичаш хората, да си съпричастен към техните проблеми, да си готов винаги да се отзовеш на човешките страдания и да помогнеш. Никола Лисичков притежава тези качества. Затова съгражданите му го обичат и уважават. Запомнят се и думите му, казани от душа и сърце: "Ако имах още един живот, и него бих посветил на БЧК, кръводаряването, туризма, да бъда общественик, журналист, дарител и да си обичам занаята". И гнес, на 97 години, Никола Лисичков, е все така с борбен дух и жажда за живот. Често си спомня за младостта и отминалите години. Естествено трудните войнишки дни, направили го истински мъж, не избледняват в съзнанието му. Ето неговият разказ: През размирицата 1944 г. постъпва в казармата като млад войник в 3-ти пехотен Бдински полк в град Видин в специална рота като брониран тремител. След единичното обучение е преместен в домакинската рота на полка като сарач. Майсторът на сарашката работилница често отсъства по болест. Ето защо командирът на поделението възлага на сарача Кольо

Никола ЛИСИЧКОВ

и двамата надничари турци да извършат ремонт на всички войнишки пособия, за да бъдат изпратени веднага на фронта. За 45 дни с цената на безсънни нощи и неуморен труд заповедта е изпълнена. Натоварени в камион пособията заминават за фронта. Кольо Лисичков е доволен и горд от себе си. Изпратен е на школа в дивизията на 35-ти пехотен полк във Враца. Следва успешно обучение и след три месеца е произведен в чин кандидат - подофицер, а малко по-късно, предложен пред военните профсъюзи за награда. На 6-ти май, Денят на храбростта и на войската, след тържествения парад, изпратен пред полка, Никола Лисичков е награден със златна значка I степен. След 23 месеца военна служба през октомври 1946 г. той се завръща у дома. На 97 години, Никола Лисичков продължава да живее достойно. Интересува се от събитията в страната ни и твърдо вярва в просперитетата на родния си град и в бъдещето на България. На този сърцат човек, пожелаваме още много години здраве и бодрост!

Нова книга на Цветана Костова

С лице към слънцето и с огън в сърцето

Цветана Костова - "Огън в сърцето", Изд. "Мултипринт" София, 2021 г., редактор Петър Динчев

Благо Прангов

Неотдавна Цветана Костова бе приета в реговете на Съюза на българските писатели. Изящен словесник по рождение, тя събобно се е обрекла на литературата. Живее с нейната дълбинна високост, откликвайки на туптежите ѝ с възхита или със сърцебол, но винаги от сърце. С многобройните си литературни отзиви - рецензии за утвърдени автори и току-що проходили млади дарования, си е спечелила име на ерудиран литературен критик и рецензент-критик. Но Цветана Костова е и даровита поетеса с "Пълни шепи с лъчи"/първата ѝ стихосбирка/, с "Огън в сърцето"/новата ѝ поетична книга/. Нейната обреченост на литературата е лъчезарен ритъм в стихосбирката, чиито гръбнак са родолюбие, родословието, непримиримостта със злото, слънчевината. Според поетесата, народното творчество и първите ни стихотворци чрез всяка "буква, дума, мисъл-знание", които "бугят българско съзнание" са заветната поетическа мярка, с която гнес мерим и утвърждаваме вековните ни добродетели. Защото "чрез Словото се ражда Мъдростта" и... Най-хубавата дума винаги е тази, която е изречена с любов! Когато разлиствах книгата, усещах тая благодатна любов - огън в сърцето на Цветана Костова, без който животът ни студее, лишен от нежност и Словото тъгува. Такава поезия ни е нужна гнес, в кръстопътното възгордяно време, под чиито купол загърбили родолюбиви идеали, пепелясваме - забързани в яхъра на чуждоземни ясли. Живеем с парадокси, които ни обсебват. Славата е сладка, но и покварява. Светлината може да те ослепява. Поетическата позиция на разжарената душа на Цветана Костова е позиция на разкриление на гражданската ѝ съвест. С разтуптяно светоусещане, люторанено самочувствие и родова гордост, тя се втурва в световния хаос, бранейки настървено вхомотената човещина, възкликвайки: Доброто е от слънцето родено, доброто е усмивката непобедена. Читателят, озарен от ритмичната азбучна истинност на поетичните видения, търси упорито и възискателно себе си сред отломки от "скръб" или "наслада", ту "като плахо птиче в тъмната гора", ту "с ереинала мечта", за да презърне пламенно света. И тъй като единица мярка за човешкия живот е времето, А времето е като хляб за човека. Чрез него ще открием и пътека и себе си ще можем да намерим. И смислено, духовно ще живеем... Поезията на Цветана Костова е заредена с нежност и облъхната от философски размисли. На места тя звучи гидактично, но дори и тогава в мисловната "оголеност" на мерената реч бугуват метафорични пулсации. Мярката за творческа дисциплина, изискваща теорията на стиха, макар и с пукнатини, поетесата следва и узаконява най-ревностно и отговорно и в новата си стихосбирка. Тя знае цената си като поет, чието огнено слово ѝ свети, и

стопля, и облагородява: В душата ми огньовете жарки парят, потъвам някъде в море дълбоко и спъвам си, и наранена падам... и тръзвам, и се лутам без посока. ...Не спирам да се питам наранена дали ще се освободим от злото, та разумът на мъдрата Вселена спокойно да ни води към Доброто. Поетичната книга "Огън в сърцето" е заредена с трепетна мисловност за житието-битието на човека. В нея Цветана Костова отново и отново се търси в лабиринта-острастен сред епохални светлосенки, облъхната от надеждността на раненото разкрилено време. Стихосбирката ѝ е своего рода поетичен дневник на вдишваните и издишваните съкровени житейски мигновения и литературни мечтания на поетесата, загърбила прииждащото безнадеждие - с лице към Слънцето. Гласът ѝ, извисен дори над зигзаги от безпределна скръб, озарява с бодрост и оптимизъм ранени души, зарежда ги с любов, с доверие - най-висшата човешка добродетелност, че "по-велика радост няма от тази - да твориш за любовта". Не искам сега да рисувам скръбта ни болка ужасна, ни черна тревога. Рисувай, си рекох, с любов радостта. Не може към теб да изгрява любов и ти да останеш съсем безразличен. Тези поетически послания са благодатен огън, избликлал от сърцето на Цветана Костова, чието призвание е да облагородява, да утешава, да стопля и окриля опрангованата човешка разкриленост!

"Ние поставихме началото на един нов европейски град"

Как бе замислен, проектиран и построен центърът на днешна Монтана

> от 1 стр.

Този млад, елегантен човек, с широк мироглед и неизчерпаем ентузиазъм, през цялото време на престоя ни в Михайловград беше нашата опора, помагаше ни във всички трудни моменти. За него винаги ще си спомняме с безкрайна благодарност.

Михайловград в миналото е бил село Голяма Кутловица, после минал царят през селището и го прекръстили на град Фердинанд и понеже по време на септемврийското въстание се появил комунистическият революционер Христо Михайлов, след 9 септември 1944 година градът става Михайловград (днес - Монтана).

В едно от ателиетата на "Софпроект" се събират най-близки и на един акъл колеги и решават да се възползват от така появилото се професионално предизвикателство. Аз вече бях предупреден от отдел кадри, че съм включен в списъка за "износ" - подходящ кадър, току-що разведен - няма семейни задължения - ерзен, притежател на автомобил - лесно подвижен и пр. и пр.

И така, арх. Стефан Стефанов, който е от михайловградския край побежда групата, тъй като той е партиен член. В уречения ден екипът, включващ освен Стефан още и арх. Димитър Аврамов, колегите Асен Горанов, Апостол Сабо̀в, Тодор Велев и съпругата му Диана, аз, Тодор Дило̀в - Пипо и инж. Петко Петков от "Главпроект", тръгваме на "сглед" за Кутловица т.е. Михайловград. Първите трима и аз пътувахме с "Реното" през "Кумичини дупки" - Петрохан и Берковица. Приспичнахме в т.нар. Окръжен център. Видяхме една основна улица - в днешното паметник на кръстника на града, нещо като площад - мездан със селско читалище и около него дву- и триетажни къщи.

Попитахме за първия секретар на БКП и ни посочиха милиционера пред двуетажна сграда с външна стълба и червен байрак. Отидохме до часовия, който трудно разбра какви сме - архитекти, нещо като техници, въведе ни при първия секретар на градския комитет Спас Русинов. Той ни запозна, т.е. запозна кмета с нас, който беше физическо копие на Хрушчов. Кметът ни даде обяд в стола на общината с кебапчета и шампанско.

Спас ни качи на хълма над града и с замаха започна да очертава ентузиазирания бъдещия най-модерен град на Н.Р. България, че дори и на целия социалер. Показваше върху панорамата центъра, представителните сгради, които ще бъдат от стъкло и алуминий, главните булеварди и магистрали на града, обиколните рингове, индустриалните зони, ТЕЦ, който ще отоплява всички зони, новите жилищни комплекси, паркове и стадиони. Той каза, че скоро ще обяви национален конкурс за нов градоустройствен план и завърши с думите: "Участвайте, спечелете, изградете новия град и се върнете богати професионално и материално по родните си места, а ако желаете, останете тук като герои!".

Остана да ръкопляскаме и да вукаме "Ура!". Замълчахме и си помислихме: "Този човек е луг!". Оказа се, че не е бил луг! Това може би го доведе след 3 години до повишение в ЦК като завеждащ агитация и пропаганда, после до съдебен процес при закрити врати и 15 години затвор след пререкания с големия първи - Тато, но това е в бъдеще време.

След разходката и панорамата от хълма, още същата вечер ни показаха новите квартири и читалището, чийто широки коридори щяха да бъдат нашите творчески ателиета. След седмица сложихме маси с плотове за чертане, след още седмица беше обявен конкурсът за центъра на Михайловград и ние анонимно, както и още 15 софийски колектива, се включихме в надпреварата за първата наградата!

Тук ще се отклоня, за да напиша, че перспективата да работя извън София предизвика лични смущения и преждевременно узаконяване на връзката ми с най-близкия ми човек - Муцата - театроведката Маргарита Георгиева. Тя от театрален критик в Дома на актьора в София стана член на проектантския ни колектив като чертожник. По аналогия същото се получи и с новото семейство Асен и Анчето Горанови. Колективът беше единен, работата спореше, беше ни интересно.

След обявяването на конкурса ние се включихме, естествено анонимно, с четири варианта, като всеки от нас водеше екипа на единия от вариантите. Имаше предимството, че работехме на място и можехме да сме реалисти спрямо теренните условия. Настъпни деннонощен творчески конкурсен период. Конкурсните проекти бяха представени в срок. Журито за оценка на проектите беше съставено от най-известните у нас архитекти. Журирането продължи седмица, със спорове дали да има първа премия - нещо, което почти не се беше случвало скоро. Вероятно проектите, отговарящи най-добре на средата оказаха влияние, а това бяха нашите варианти. Спечелихме конкурса за центъра на Михайловград.

Веднага след одобряването от по-горна инстанция в Министерството, ни бе възложен окончателния градоустройствен проект. За директор на проектантската организация официално беше назначен арх. Стефан Стефанов. Въодушевени от признанието, което екипът ни получи, както и от отзивите след конкурса за новото ни виждане за асиметрично и обемно балансирано пространство, пристъпихме към конкретен проектиране и на новите сгради за центъра и площада.

След обявяването на конкурса ние се включихме, естествено анонимно, с четири варианта, като всеки от нас водеше екипа на единия от вариантите. Имаше предимството, че работехме на място и можехме да сме реалисти спрямо теренните условия. Настъпни деннонощен творчески конкурсен период. Конкурсните проекти бяха представени в срок. Журито за оценка на проектите беше съставено от най-известните у нас архитекти. Журирането продължи седмица, със спорове дали да има първа премия - нещо, което почти не се беше случвало скоро. Вероятно проектите, отговарящи най-добре на средата оказаха влияние, а това бяха нашите варианти. Спечелихме конкурса за центъра на Михайловград.

Веднага след одобряването от по-горна инстанция в Министерството, ни бе възложен окончателния градоустройствен проект. За директор на проектантската организация официално беше назначен арх. Стефан Стефанов. Въодушевени от признанието, което екипът ни получи, както и от отзивите след конкурса за новото ни виждане за асиметрично и обемно балансирано пространство, пристъпихме към конкретен проектиране и на новите сгради за центъра и площада.

Едновременно с проектирането започна и самото изграждане с трасиране на комуникацията, инфраструктурата и самите обекти. Това огромно строителство изискваше помощ от всякакви инженерни специалисти, което водеше до непрекъснати контакти с проектантски институти и организации в столицата. Често пътувахме до София. Петък вечер и рано в понеделник правехме консултациите си със специалистите, за да се върнем в следобедните часове на обектите в Михайловград. За всички ни, а ние бяхме още млади архитекти, това беше практически една великолепна школа за запознаване с действителната жива архитектура.

Първите самостоятелни проекти разпределихме между екипа ни: Партийния дом, съчетан в две тела с профсъюзите, работеха Аврамов и Горанов. Дома на съветите, най-високата акцентираща центъра 9 етажна сграда, работеше Апостол Сабо̀в - Толи, новия хотел с кино поеха семейство Велеви. Аз работех върху ГУМ - универсален магазин с остъклена фасада, проникваща в парковата среда върху колони, жилищната група "Септемврийци", състояща се от три осеметажни блока в съседство с мемориала - паметник и сградата на бъдещия театър, както и жилищен блок на главния булевард.

Всичко ставаше едновременно - от чертожната маса и на обекта, а решаването на детайлите - на място. Ние искахме да сме новатори, в крак с европейското време и търсехме информация от списания и трудно откриваемите в тези години каталози, защото за опит от пътувания извън страната беше почти немислимо.

По-късно към колектива ни се присъединиха и други колеги - Юлиан Димитров, Коцето Петков, пристигнаха и други софийци - лекарият сем. Чавдарови, Петьо Георгиев, музиковедите Яна Пипкова и Ирина Щиглич и други.

Сградите започнаха да растат, да се издигат. Издигна се и Спас Русинов - стана зам.-министър на архитектурата и благоустройството, след това и зав. отдел в ЦК, но на негово място в Михайловград дойдоха партийни ръководители, най-вече от Лом, град, настоявал той да бъде окръжен център. Започна лошо контактуване с новите местни ръководители. Намесваха се в проектирането, в новото строителство - например искаха спиране на остъкления ми обем върху колони на ГУМ и намаляване височините на други обекти. Ние се противопоставяхме, поради което аз и Асен бяхме дисциплинарно отстранени от колектива.

По същото време бе отстранен от ЦК и Спас Русинов. Аз, Пипо Дило̀в, си казах: "Всяко зло за добро!" Завърнах се наново в родния дом на ул."Струмица" No1.

Между чертането имаше весели случки и истории. Спомням си, че още в първите дни след като получихме временните си квартири, решихме да приложим собствен дизайн в декорирането им. Същата вечер, върху стените на Асеновата квартира изрисувахме "Колоездачната обиколка на Египет"! Това стана спонтанно - тренирахме с една зума и туби с темперни бои, които се изливаха по стените и телата ни, финалът беше ясен - "невероятна картина". На сутринта Асен получи телеграма от баща си, че пристига да види как се е настанил синът му. Бащата на Асен беше известен професор арх. Тодор Горанов - впоследствие той стана наш главен консултант, но в този момент искаше само да види жилището на Асен! Естествено тази нощ не спяхме - измихме "декорацията", която с нецензурните си фрази и рисунки не трябваше да бъде първото впечатление от приятелите и колегите на сина му.

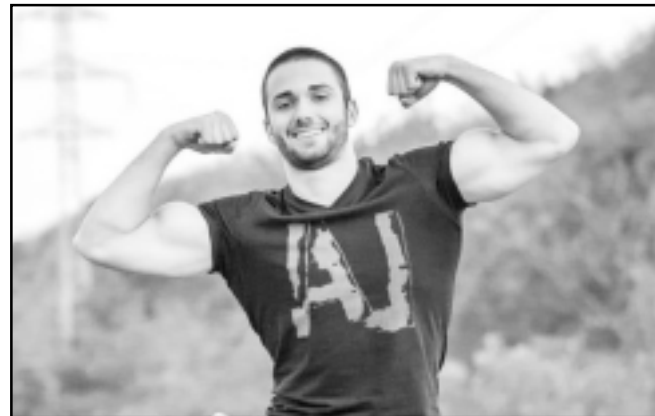
Подобни моменти, след чертане, авторски надзори по обектите и съвещания, се случваха, за да поддържахме духа на младежките години. Правехме походи до връх Ком, до манастира в Чипровци и винарната в Лопушна. Посещавахме съседни селища с временно заселили се софийци - лекари и специалисти. След спечелването на конкурса, Асен и Митето с Тото си закупиха още два "Дофина" и направихме "кушия" като пожарникари, с взети на заем каски и камбана от приятели в местната пожарна. В този си вид в съседното село обявихме, че ще има вечерта театър в местното читалище. Естествено това не стана, размина ни се с мъмрене и с думите: "Абе, остава гуте са архитекти..." Асен тогава направи и бърз "медицински" преглед на една баба. Но въпреки още много подобни "веселици",

НИЕ ПОСТАВИХМЕ НАЧАЛОТО НА ЕДИН НОВ ЕВРОПЕЙСКИ ГРАД.

Днес, след толкова години, Михайловград, преименуван на Монтана след промяната, продължава да се разкубавява. Онова което ние сътворихме през онези далечни години и днес изглежда съвременно и ще служи на още много поколения...

Възпитаник на Езиковата гимназия спечели стипендия за безплатно обучение в Русия

Ученик от ПГПЧЕ "Петър Богдан" в Монтана стипендия за безплатно обучение в Русия. Владислав Дамянов е успял да се класира за едно от най-престижните висши учебни заведения в Москва - Российска академия за народно стопанство и държавна служба към президента на Руската федерация и за желаната специалност.

Успехът е следствие на получените резултати от отделните турове за класиране, резултата от зрелостния изпит на ученика по руски език и общия резултат от дипломата.

Владислав Дамянов получава държавна академична стипендия за целия курс на обучение по Програма на Министерството на образованието и науката на Руската федерация. Тя включва общежитие и медицинско обслужване като на руски граждани.

Той е втория възпитаник на училището успял да спечели престижната стипендия. През 2016 година Люба Емилова също успя да се класира.

"Безспорно последователност, упоритост, отговорност и целенасоченост предопределят цялостната картина на постигнатото. Гимназията е горда с твоя успех, Влади! Пожелаваме ти много удовлетворение в започнатото, много хубави преживявания и нови възможности за научно и културно обогатяване!", написаха във фейсбук страницата на Езиковата гимназия.

Предстои публично обсъждане на отчета на бюджета на Община Мездра за 2020 г.

На основание чл. 140, ал. 4 от Закона за публичните финанси и чл. 42 от Наредба за условията и реда за съставяне на бюджетната прогноза за местните дейности за следващите три години и за съставяне, приемане изпълнение и отчитане на бюджета на община Мездра,

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ - МЕЗДРА кани гражданите на общината, кметове и кметски наместници на населени места, общински съветници, юридически лица, представители на средствата за масово осведомяване, ръководители на бюджетни звена и на граждански сдружения, както и други заинтересовани лица, да вземат участие в

ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ НА ОТЧЕТА НА БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА МЕЗДРА ЗА 2020 г.

Обсъждането ще се проведе комбинирано, съгласно приетите в Наредба за условията и реда за съставяне на бюджетната прогноза за местните дейности за следващите три години и за съставяне, приемане изпълнение и отчитане на бюджета на Община Мездра нови правила за провеждане на публично обсъждане в условията на извънредни обстоятелства, при следния ред:

● **Неприсъствено** - формулярът за неприсъствено участие в публичното обсъждане е публикуван на официалния сайт на Община Мездра: <https://www.mezdra.bg/>. Хартиен формуляр може да получите в Център за услуги и информация на гражданите в сградата на Община Мездра, ул. "Христо Ботев" №27.

● **Присъствено** - на 14.09.2021 г. (вторник) от 10:00 ч. в Заседателната зала на Община Мездра, поетапно с кметовете и кметските наместници на населени места, с представители на сферата на образованието, социалната сфера и ОБП "Чистота".

Съгласно чл. 63 от Закона за здравето, обсъждането ще се проведе при спазване на актуалните към датата на неговото провеждане противоепидемични мерки.

Материалите за обсъждането са публикувани на сайта на Община Мездра: <https://www.mezdra.bg/>.

Предоставяне на писмени становища и изразяване на обществено мнение може да се правят до датата на обсъждането чрез официалната електронна поща на Община Мездра: mezdra@mail.bg, в Център за услуги и информация на гражданите в сградата на Община Мездра, ул. "Христо Ботев" №27 и в кметствата на населени места.

ЯНА НИНОВА
председател на Общински съвет - Мездра

**Честит
рожден
ден**

на
**ПАВЛИНА
ИВАНОВА**

от с. Алтимир
наша приятелка
и сътрудничка

Всичко да ти е наслука
към голямата сполука!
Словото да претворяваш -
в нови книги да скътаваш!
Огън в тебе да гори
за любов и светли дни!

В. "Слово плюс"

Нова книга на Бойка Димитрова

"В живота най-ценното нещо е да обичаш и да раздаваш доброта в най-различни нюанси и тоналности. Любов, обич, сълза, копнеж, мъка и радост!"

Тези думи авторката отправя към своите читатели, приканвайки ги да изживеят с нея поетичните мигове в стихосбирката ѝ "Нощта си тръгва" /2021 г./.

Към пожеланията се присъединява и нашата редакция!

В. "Слово плюс"

Бойка ДИМИТРОВА

Вълшебен сън

Когато денят си отива,
когато пада мрак
и тишината с нощта се слива
ти възкръсваш в съня ми.
Като ефирна дъга
появила се след дъжд.
Озаряваш мрака,
разпръскваш светлина
и ме понасяш в простора
на чудни крила!
Събуждаш в мен чувства
на обич с дъха на тъга,
обич - една такава,
мълчалива и загадъчна.
Тиха, като мелодия без гуми
и неразбираема, като сърце!
Обич, като шепот без име
останала само в съня ми.
Тя нишката на съдбата с тебе слива
и ме прави толкова щастлива!

"Подарено време" и дарованията на България

"Подарено време" - Петър Динчев, Издателство "Български писател"

Цветана КОСТОВА

Всеки, който се интересува повече от автора, когото обича да чете и препрочита, насочва своето внимание към определени книги и ги търси и оценява поновому. Такава книга сред многобройното творчество на Петър Динчев е "Подарено време". Отпечатана преди години, тя все още представлява интерес за българския читател не само с художествените си качества, но и със значимостта на проблемите, поставени в нея. Самото заглавие е интересно и загадъчно, будещо размисъл. Започваш да прелистваш страниците, четеш и не можеш да спреш! Петър Динчев умее да въвежда читателя в своя творчески свят, умее да го предразположи да контактува с него безизкуствено и да бъде убедителен.

Вдъхновено и неизмеримо е чувството, което е внушено в книгата - "почит и уважение", обич и преклонение към хората на литературата и изкуството". Авторът е сигурен, че отделилостта на време за писатели, художници и артисти никога не може да се счита за отнето или изгубено, а определено - "подарено". Самият той още от ранна младост благоговее пред "магическата сила" на творческите дарования и това завинаги го е "просветлявало, стопляло и облагородявало", а животът му е ставал по-богат, по-красив, по-разнообразен и по-привлекателен. Тези авторски признания, поднесени с вълнуващ тон още в предговора на произведението, се възприемат като съкровено желание за сближаване, общуване и "кръжене в тяхната орбита".

Петър Динчев все повече се утвърждава като творец със своя успешен творчески почерк, отличаващ се с търсене на различното и оригиналното, новото: нови жанрове, художествена образност, методи и подходи. Познаваме неговия индивидуален творчески портрет с богатите му шрихи - и като следовник на възрожденските пориви в нашата литература и на Вазовите традиции, и като майстор на класическия стих, на сонета и сонетния венец. Познаваме го и като чувствителен лирик, и като категоричен в позициите си сатирик, като поет - гражданин на своето време. Поетът, който се прекланя пред българските дарования, отдавна вече и той принадлежи към тях. В това се състои и големият смисъл на "подареното време", което дава своите плодове, "подареното време", което е и послание за духовно и творческо израстване на всеки човек.

Оригиналният характер на книгата "Подарено време" се съдържа предимно в нейната композиция. За всяка личност в определена последователност са включени повтарящи се раздели: назовано име, снимка, биографично, видяно, посветено,

диалогично, доверено и на места - приятелски автограф.

Читателят има възможността да се срещне с 55 дарования на България: писатели, публицисти, изкуствоведи, литературни критици, дейци на науката и културата, представители на театъра, балета, народното творчество, читалищни дейатели.

Отделено е място на забележителни личности като "Благовеста Касабова, Бойка Присагова, Боян Ангелов, Велин Георгиев, Димитър Златев, Димитър Милов, Драгомир Шопов, Евтим Евтимов, Матей Шопкин, Никола Радев, Павел Матев, Христо Черняев и др.

...Видяно

За род и Родина - болки и възторзи

...Преди време големият български писател Николай Хайтов го нарече най-патриотичния български поет. "Никоу след Вазов, казва дословно той, не е писал толкова за България и за българите, колкото Матей Шопкин. И това го извисява над много груги, които пишат за какво ли не, но не и за съдбата на народа и родината ни..."

Из книгата "Подарено време"
Петър Динчев

Когато читателят общува с книгата на Петър Динчев "Подарено време", а и не само - което и да е негово произведение, той в никакъв случай не може да изгуби своето време.

Нека и поетът никога да не загубва увереността си, че времето, което той подарява на хората, никога няма да им е достатъчно и че те ще очакват от него още дълги години да им подарява книги, изпълнени с неговото майсторско художествено слово.

В нашето настояще, когато все по-малко се чете, трябва да търсим книги като "Подарено време", защото те не само духовно ни обогатяват, но и ни въдъхват за творческо съзидание в разностранния човешки живот.

Отец Славейко и читалището в Смолян

Обраха наградите в село Тополи

Успешно участие на НЧ "Народна просвета - 1908" - с. Смолян в националния събор за автентичен фолклор "Тополи пее и се смее" в едноименното село на Община Варна.

Танцовият състав "Огнени сърца" грабна първа награда. На второ място са класирани седемгодишната Силвана Борисова за изпълнение на народни песни, а Славейко Славчов - за изпълнения на гудук.

Призът в ревиото на автентични народни носии е бил присъден също на отец Славейко, който е и председател на читалището, и на Ралица Стоянова, еднородно определена като най-гиздава мома.

Читалището е отличено и с наградата за най-атрактивна представяне.

Мездра

Изложба живопис по случай 90 години от рождението на художника Върбан Бояджийски

По инициатива на Градската художествена галерия (ГХГ) в разгара на лятото в Община Мездра беше подредена изложба живопис по случай 90 години от рождението на художника Върбан Бояджийски (1931-1994 г.).

Експозицията включва осем живописни платна на родения в Роман самобитен творец, чийто жизнен и творчески път е тясно свързан с културния живот на гр. Мездра през 50-те, 60-те, 70-те и 80-те години на миналия век. Маслените картини са от фонда на галерията и представят характерния стил и колорит на автора: "Боженци", "Плачещото дърво", "Стари тополи", "Дунав", "Пейзаж от с. Лютидол", както и още три пейзажа.

"Творбите са от различни периоди на неговото творчество, поясни Светла Дамяновска, главен експерт "Културно наследство и религиозни дейности" в Община Мездра. Най-голям интерес предизвиква картината "Стари тополи", на която е изобразен самият художник - в гръб, по време на пленерно рисуване сред природата.

Това е третата проява, посветена на 90-годишнината от рождението на Върбан Бояджийски. В края на месец април в Регионален исторически музей - Враца беше открита юбилейна изложба на твореца - живопис и графика, организирана съвместно от Художествена галерия "Иван Фунев" и от ГХГ - Мездра, а през месец юли в Хотелски комплекс "Къщата ИВ" в с. Горна Бешовица се проведе пленер по живопис под наслов "Почит към Върбан Бояджийски".

Центелите на изобразителното изкуство могат да разгледат изложбата всеки делничен ден във фойето на втория етаж в сградата на Община Мездра до 10 септември.

Из книгата "Тайните подземия на България" - част шестнадесета

БОГИНЯТА МАЙКА И СЕДЕМТЕ ПАЗИТЕЛИ

Милан МИЛАНОВ

> продължение от миналия брой

- И тук седем - тихо прошепна докторът.
- Пазителите на Богинята Майка са 7, защото 7 е Божественото число и древните са го свързвали с Бога, Божие проявление, Божествения принцип.
- Имали ли са имена, Учителю?
- Нямали са свои имена и не олицетворявали нещо конкретно.
- Извинете, изгумен Гавраил - обади се доктор Спасов, - само да попитам, все с такива аморфни лица ли са били изработвани статуите?
- Не, разбира се. В съкровищницата е имало и златни статуи на пазителите и на Богинята Майка с красиви човешки лица, които са били изнасяни при официални чествания, празници и ритуали.
- Светилище и съкровищница? - възкликна докторът.
- Да, както всеки гревен обект, така и този има прилежаща към него съкровищница, в която са се съхранявали ценните за араните предмети, свързани с религиозните чествания и празници, както и различни произведения на изкуството, архиви, част от които, наследени от атлантската раса.
- Извинете, изгумен Гавраил - обади се отново докторът, - но при съвременни разкопки съм виждал все каменни изображения на Богинята Майка и то на съвсем малки фигури. А тази, която видях беше двуметрова и златна.
- Археолозите това са намерили, това публикуват. Те нямат представа как е изглеждала Богинята Майка през миналите векове. Навремето Богинята е била изработвана от различни материали, в това число злато, мед, сребро и мрамор. Колкото до височината ѝ тя е била с различни размери, включително и над два метра.
- Най-често срещаният размер е като този, открит на Перперикон - обадих се аз.
- Да, Богинята Майка е била изработвана по различен начин и най-често се среща като тази от Перперикон. Но това са грубо изработени образи... - допълни изгуменът.
- Изгумен Гавраил, а докога е съществувал този култ? - продължи да пита докторът.
- До средата на осми век - уточни изгуменът. - Образът ? е бил скулптиран приблизително до средата на осми век. Бил е изработван от и върху различни материали, в това число злато, както казах, от мед, сребро и мрамор.
Стана твърде интересно, докторът беше замлъкнал, възбел в размисли за Богинята Майка, затова пък аз напихах да получа отговор за седемте пазители и естествено, поисках да разбера кои са и какви функции изпълняват. Надигнах се и щях да заговоря, но ...
- Е, все пак геройски издържа да не задаваш непрекъснато въпроси. Цяло постижение - засмя се изгуменът, погледна доктора и шеговито подхвърли: - Записвате, нали?
- От самото начало - тутакси отвърна докторът и всички се засмяхме.
- Михаиле, знам, че искаш да разбереш какво представляват седемте пазители, затова направо отговарям. Те са седемте пазители на Земята, или седемте основни Архангели от Библията, които са свързани със Седемте лъча - заговори бавно изгумен Гавраил. - Това са: Михаил, Йофиел, Хамуел, Гавраил, Рафаил, Уриил, Закиел. Всеки един от тях е свързан с отделен аспект. Михаил - със силата, закрилата, войнството, защитата. Йофиел - с мъдростта и прозрението. Хамуел - с любовта, благодарността, толерантността.

Владимировската Пресвета Богородица, византийска икона от 12 век, днес в Третяковската галерия, Москва

- Изгумен Гавраил, извинете ме, но стана интересно, твърде интересно от това, което разкрихте. Вие казахте, че седемте основни Архангели са свързани със Седемте лъча. Простете, но явно съм пропуснал в този си живот да науча нещо за тези Седем лъча. Кои са тези Седем лъча и какво представляват?

- Няма нищо по-лесно от това, доктор Спасов, да научите какво представляват тези Седем лъча - отвърна изгуменът. - Доколкото ми е известно, в интернет можете да откриете богат материал по въпроса. Впрочем,

впрочем... - замисли се за миг, усмихна се и добави: - Та вие сте солидно запознат с тях, доктор Спасов.
- Запознат? - изненада се докторът. - В смисъл?
- Ами смисълът е в това, че вие притежавате малката книжка на Учителя Дънов "Завета на цветните лъчи".
- Да, да, притежавам я - плесна се по челото докторът, - и съм медитирал безброй пъти по избраните от Дънов стихове от Библията. Господи, започнах да забравям, а толкова пъти съм ги цитирал...
- Не се притеснявайте, всички понякога забравяме. Но впоследствие си спомняме. Вие сте с добро здраве и ум, докторе, и ще се радвам и в бъдеще да ни идвате на гости.
- Благодаря, изгумен Гавраил - трогна се докторът, стана и му се поклони.
- А сега накратко ще се опитам да ви запозная и с функциите, които изпълняват тези седем лъча - продължи изгуменът:
- Лъчът на администрацията или волята, ръководен от Мория;
- Лъчът на религията, ръководен от Кутхуми;
- Лъчът на философията, ръководен от Венецианеца;
- Лъчът на изкуството, ръководен от Серапис;
- Лъчът на науката, ръководен от Иларион;
- Лъчът на предаността, ръководен от Иисус;
- Лъчът на делотворството, ръководен от Ракоци.
Изгумен Гавраил спря да изброява функциите на седемте лъча, а на мен ми хрумна друга идея за тях. Помолех доктора да отстъпи място пред лаптопа, седнах и след кратко търсене в интернет открих това, което ме интересуваше. На монитора се виждаха лъчи, носещи се към Ехнатон, Нефертити и трите им дъщери, които бяха изобразени на барелефа.
- Но тук са деветнадесет лъча - възкликна Георги, след като внимателно ги беше преброил.
- Вярно, деветнадесет са - подкрепи го брат му Димитър.
- Да, така е - потвърди изгуменът, - деветнадесет са, защото са изобразени част от лъчите на хилядолетията, а сред тях се намират и седемте основни. На барелефа са представени лъчите на разумната твореща Вселена - помълча, огледа ги, посочи изображението на фараона и съпругата му и каза: - Тук всеки един лъч означава период от развитието на земния човек - от създаването до преминаването му в нов етап на развитие.
Намерих и друга снимка на екрана, свързана с лъчите и Георги веднага възкликна:

Милан МИЛАНОВ

Ехнатон, Нефертити и три дъщери (Музей в Каиро)

- Но тук са показани четиринадесет лъча.
- Да, защото се отнасят и за други периоди от развитието на Земята и човечеството. Но основните седем лъча съществуват и тук - обясни изгумен Гавраил.
- Учителю, колко продължава един етап от развитието на човечеството спрямо даден лъч?
- Отговаря на столетие или хилядолетие според напредъка на човешките възможности.
- Би ли дал пример?
- Защо не, например даден лъч би могъл да е носител на информация за века, епохата, когато са били открити електричеството, телеграфа, телефона, парната машина, атомната енергия... Изстрелването на първия изкуствен спътник, на първия космичен кораб, кацането на Луната...
"Възможно е - помислих си аз, - само че това разкриване за ролята на лъчите ще стане някога, но не сега. Нали имаше такава песен..."

Продължава в следващия брой

Община Георги Дамяново

Паметна плоча на загиналите във войните бе открита в село Дива Слатина

На 28 август 2021 г. с тържествена церемония бе открита паметна плоча в чест на загиналите във войните жители на село Дива Слатина.
Събитието започна с военна церемония, водена от майор Иван Конорски - командир на 10 Механизиран батальон - и с участието на войскава част към Военно формирование 54990 - гр. Враца и Представителен Духов Оркестър на Сухопътни войски. Восходът и панихидата за загиналите във войните жители на селото отслужи Негово Високопреподобие енорийски свещеник Пимен.
Гости на церемонията бяха областният управител на област Монтана Валери Димитров, полк. Георги Петков - началник на Централно военно окръжие - София, полк. Иван Иванов - началник на Военно окръжие I степен - Плевен и подполк. Илиян Илиев - началник на Военно окръжие II степен - Монтана.
"Дълбоко съм развълнувана от привилегията и честта да бъда на това място, където всички ние отдаваме заслужена почит на загиналите във войните жители на село Дива Слатина. Въпреки превратностите на времето за всички нас е важно да съхраним паметта на достойните българи, да помним историята си и да я тачим. Защото човек, който помни историята си има и бъдеще", каза в приветственото си слово кметът на община Георги Дамяново Нина Петкова.

Благодаря на Министерство на отбраната за отпускането на средствата за изграждането на паметната плоча и на ръководството на Областна администрация за съдействието. Специални благодарности към автора на идейния проект на плочата - местният учител г-н Иван Костов, който от 15 години мечтае да види проекта си осъществен точно на това място тук. Специални благодаря и на скулптура Димитър Гоцак за професионалното изпълнение при изграждането на плочата, допълни кметът Петкова.
"Нека тази паметна плоча пази спомена за героите от село Дива Слатина, участвали във войните, за славното ми минало и великите им дела и дава пример на бъдещите поколения за родолюбие и саможертва в името на Отечеството.", подчерта в приветствието си полковник Георги Петков.
"Най-накрая успяхме да направим този незабравим жест към героите на нашето село, дали живота си за свободата на България", сподели със сълзи на очи инициаторът за изграждането на плочата Иван Костов. Името на неговия чичо също е в списъка на загиналите.
Над 130 жители на село Дива Слатина са загубили живота си във войните за свободата на България. Имената на 27 от тях са изписани върху паметната плоча.
С едноминутно млчание на колена бе почетена паметта на загиналите от Дива Слатина. В знак на признателност венци и цветя бяха поднесени на паметната плоча.
Празникът продължи с програма на самодейни състави от читалищата на селата Говежда, Дълги дел и Дива Слатина.
През 2020 г. Община Георги Дамяново получи общо 11 000 лв. за изграждане и поставяне на барелеф на капитан Камен Луков Пейнски - капелмайстор на 34-и пех. Троянски полк в родното му село Копиловци и паметна плоча на загиналите във войните жители на с. Дива Слатина. От бюджета на Общината бяха отпуснати допълнителни средства за изграждането и на двата проекта.

ОБЩИНА МОНТАНА

На основание чл. 69 от Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинското имущество, във връзка със заповед №2116/07.09.2021 г.

О Б Я В Я В А

1. Публичен търг с явно наддаване на **27.09.2021 г. в 13.30 часа и повторен на 04.10.2021 г.** за отдаване под наем за срок от **5 стопански години на поземлен имот** - частна общинска собственост от общинския поземлен фонд в землището на **с. Славотин, община Монтана**, подробно описани в Таблица 1:

№	Землище	Местност	НТП	Имот с идентификатор	Площ, дка	Категория	Нач. тръжна цена, годишен наем, лв.
1	Славотин	„Край село“	нива	67043.240.54	14.107	четвърта	423.21

2. Публичен търг с явно наддаване на **27.09.2021 г. в 13.45 часа и повторен на 04.10.2021 г.** за отдаване под наем за срок от **5 стопански години на общо 10 броя поземлени имоти** - частна общинска собственост от общинския поземлен фонд в землищата на **с. Безденица, общ. Монтана**, с обща площ от **43.532 гка (четиридесет и три гка петстотин тридесет и два кв. м)** и обща начална тръжна цена, годишен наем **1305.96 (хиляда триста и пет и 0.96) лева**, подробно описан в Таблица 2:

№	Землище	Местност	НТП	Имот с идентификатор	Площ, дка	Категория	Нач. тръжна цена, годишен наем, лв.
1	Безденица	„До село“	нива	03201.301.1	4.104	шеста	123.12
2	Безденица	„До село“	нива	03201.301.20	7.800	четвърта	234.00
3	Безденица	„До село“	нива	03201.301.30	5.778	четвърта	173.34
4	Безденица	„До село“	нива	03201.301.40	3.081	четвърта	92.43
5	Безденица	„До село“	нива	03201.301.70	1.485	четвърта	44.55
6	Безденица	„До село“	нива	03201.301.90	2.373	шеста	71.19
7	Безденица	„До село“	нива	03201.301.120	5.110	шеста	153.30
8	Безденица	„До село“	нива	03201.301.153	2.531	шеста	75.93
9	Безденица	„До село“	нива	03201.301.170	5.367	шеста	161.01
10	Безденица	„До село“	нива	03201.301.200	5.903	шеста	177.09

3. Публичен търг с явно наддаване на **27.09.2021 г. в 14.00 часа и повторен на 04.10.2021 г.** за отдаване под наем за срок от **5 стопански години на общо 10 (десет) бр. поземлени имоти** - частна общинска собственост от общинския поземлен фонд в землището на **с. Крапчене, общ. Монтана** с обща площ от **38.820 гка (тридесет и осем гка осемстотин и двадесет кв. м)** и обща начална тръжна цена, годишен наем **1164.60 (хиляда сто шестдесет и четири и 0.60) лева**, подробно описани в Таблица 3:

№	Землище	Местност	НТП	Имот с идентификатор	Площ, дка	Категория	Нач. тръжна цена, годишен наем, лв.
1	Крапчене	„Пирей“	нива	39503.103.40	1.441	четвърта	43.23
2	Крапчене	„Пирей“	нива	39503.103.75	1.439	четвърта	43.17
3	Крапчене	„Пирей“	нива	39503.103.87	3.191	трета	95.73
4	Крапчене	„Сува бара“	нива	39503.103.95	2.547	четвърта	76.41
5	Крапчене	„Гладно поле“	нива	39503.105.40	1.624	втора	48.72
6	Крапчене	„Млаката“	нива	39503.111.19	1.045	трета	31.35
7	Крапчене	„Плута“	нива	39503.115.19	19.063	пета	571.89
8	Крапчене	„Млаки връх“	нива	39503.124.93	1.250	пета	37.50
9	Крапчене	„Окопа“	нива	39503.130.152	5.388	трета	161.64
10	Крапчене	„Окопа“	нива	39503.130.256	1.832	трета	54.96

4. Публичен търг с явно наддаване на **27.09.2021 г. в 14.15 часа и повторен на 04.10.2021 г.** за отдаване под наем за срок от **5 стопански години на общо 2 (два) бр. поземлени имоти** - частна общинска собственост от общинския поземлен фонд в землището на **с. Долно Белотинци, общ. Монтана** с обща площ от **6.327 гка (шест гка триста двадесет и седем кв. м)** и обща начална тръжна цена, годишен наем **189.81 (сто осемдесет и девет и 0.81) лева**, подробно описани в Таблица 4:

№	Землище	Местност	НТП	Имот с идентификатор	Площ, дка	Категория	Нач. тръжна цена, годишен наем, лв.
1	Д. Белотинци	„Падарницата“	нива	03736.800.256	5.276	трета	158.28
2	Д. Белотинци	„Падарницата“	нива	03736.800.260	1.051	трета	31.53

5. Публичните търгове ще се проведат в **стая 503** в сградата на общинска администрация.

6. Цената на тръжната документация за търга по:

- точка **1 е 10.00 (десет) лева**,
- точка **2 е 100.00 (сто) лева**,
- точка **3 е 100.00 (сто) лева**,
- точка **4 е 20.00 (двдесет) лева** и се закупуват и получават от касата в стая 102 до 14.00 ч. на 23.09.2021 г., а за повторния търг до 14.00 ч. на 30.09.2021 г.

7. Депозитът за участие в търга по:

- точка **1 е 105.80 (сто пет и 0.80) лева**,
- точка **2 е 326.49 (триста двдесет и шест и 0.49) лева**,
- точка **3 е 291.15 (двеста деветдесет и един и 0.15) лева**
- точка **4 е 47.45 (четиридесет и седем и 0.45) лева** и се внася в касата в стая 501 до 14.00 ч. на 23.09.2021 г., а за повторния търг до 14.00 ч. на 30.09.2021 г.

- **Заявления** за допускане до участие в търга се приемат в **стая 102 до 23.09.2021 г.**, а за повторния търг **до 14.00 ч. на 30.09.2021 г.**

Оглед на обектите може да се извърши на място от всеки кандидат след представяне на документ за закупена тръжна документация.

За справки: тел. 096/394 239

Д-р Даниела
Стоянова

общопрактикуващ лекар,
специалист по
обща медицина

Всеки работен ден
от 8,00 до 13,00 часа

Набира
пациенти

Тел. за контакти:

096 389 346

„АПОЛОН-21“ ООД.

Монтана
ул. „Цар Борис III“ № 11
Поликлиника, кабинет 106

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

09 ч * Св. праведни божоотци Йоаким и Анна. Св. мчк Севириан (Тип. с. 73)

10 п Св. мчци Миногора,

Митрогора и Нимфогора

11 с Преп. Теодора

Александрийска

12 н Неделя преди

Въздвижение. Св. свщмчк

Автоном (Отдание на

Рождество Богородично).

Гл. 3, утр. ев. 1, ап. Гал. 6:11-

18 (с. 378), лит. ев. Ин 3:13-

17 (Тип. с. 75)

13 п Св. свщмчк Корнилий

стотник (Предпразненство

на Въздвижение на Честния

Кръст) (Тип. с. 76)

14 в Въздвижение на Св.

Кръст Господен (Кръстов-

ден) (Строг пост) (Тип. с.

77-81)

15 с Св. вмчк Никита.

Преп. Филотей. Св. мчк

Леонид

In memoriam

Именита българска актриса

Беше късна привечер на 23 август тази година, когато БНТ съобщи за смъртта на талантливата наша актриса - Виолета Бахчеванова.

Половин век измина от гостуването ѝ заедно с Васил Стойчев в гр. Лом.

Но ломчани помнят техния рецитал-спектакъл "Вулканите на Мексико димят" по Лилияна Стефанова. Многобройните почитатели на рецитаторското изкуство бяха заели и последния стол на големия читалищен салон. 70 минути те се наслаждаваха на високо художествения спектакъл за смелостта на българските спортисти на олимпиадата в Мексико.

Виолета Бахчеванова водеше непринуден и задушевен разговор с публиката и я накара да се присъедини към гражданската позиция на авторката, да се възмути заедно с нея. Напуснахме читалищния салон възхитени от блясъка и професионалната зрялост на любимите артисти.

През 60-те години на м. в. гледахме във Видин нашумялата по това време пиеса на Камен Зидаров "Иван Шишман". В нея Бахчеванова изграеше ролята на Мария-Десислава. Близко 400 представления за 7 години. Оказа се, че Мария-Десислава на Виолета Бахчеванова е най-дълго играната женска роля в историята на Народния театър "Иван Вазов".

Направихме интересно интервю с двамата артисти. Впечатли почитта им към техните учители в 21 девическа гимназия в София като Иванка Тодорова - специалист по български език и литература, по-късно инспектор в Министерството на просветата, Любиза Здравкова - учителка по френски език, притежаваща душевен финес.

Не се забравя пламък в очите на актрисата, когато говореше за потомственото артистично семейство, за прекрасните си дъщери, за любознателните внуци и внучка.

Виолета Бахчеванова си отиде от този свят, но ни остави неувяхващите образи на Мария-Десислава, на Маша от "Живият труп" на Л. Н. Толстой, на Мария Стюарт от Фр. Шилер.

Поклон!

Васил БОЖИНОВ

Близо 500 самодейци от четири региона на България се изявиха на XIII Фолклорен фестивал "Типченица пее"

В навечерието на Деня на Съединението - 6 септември, в мездренското село Типченица се проведе 13-ото издание на Фолклорния фестивал "Типченица пее". Той се организира ежегодно от 2006 г. насам, с изключение на 2007-а, 2008-а и 2020 г., от Кметство Типченица и НЧ "Съзнание-1899", с подкрепата на Община Мездра и на спомоществатели.

Събитието, което е включено от Министерството на културата в съвместната инициатива на Съвета на Европа и на Европейския съюз "Европейски дни на наследството" (European Heritage Days), уважиха кметът на Мездра Иван Аспарухов, кметове на населени места от общината, жители и гости на планинското селище.

Фолклорният фест започна с рецитал на патриотични стихове и с поднасяне на венци и цветя пред воинския паметник в центъра на селото. Със ставане на крака и едноминутно млчание присъстващите уважиха паметта на 57-те типченици, загинали във войните за национално освобождение и обединение на България.

"Скъпи самодейци, от името на с. Типченица ви благодарим за участието, каза при откриването на фестивала кметският наместник на селото Георги Димитров. Пожелавам ви много нови творчески успехи, здраве и бодр дух. Нека никога да не угасва в сърцата ви обичта към българския фолклор. Благодарение на вашите изпълнения, идващи от сърце и душа, вие показвате колко сплотен и талантлив народ сме."

"Един народ, който може да съхранява и да предава на следващите поколения своето фолклорно богатство, може да се нарече горд народ, подчерта в приветствието си Елеонора Георгиева, председател на НЧ "Съзнание-1899". Желая здраве на вас и семействата ви, силен дух да вървите напред по пътя на духовността. Продължавайте с делото си да пишете историята на България."

В тазгодишното издание на "Типченица пее", което беше с конкурсен характер, взеха участие близо 500 самодейци - певци, танцьори и инструменталисти, от четири региона на страната - Враца, Монтана, София и Добрич, представители на 10 общини - Мездра, Враца, Ботевград, Бяла Слатина, Козлодуй, Борован, Вършец, Монтана, София и община Добричка. Те се съревноваваха в три категории: "Хорове и певчески групи", "Танцови състави и формации" и "Индивидуални/ дуетни изпълнения". Техните сценични изяви оцени жури в състав: Йоанна Аспарухова, Тони Яшова и Пламена Минчева.

Музикален поздрав към зрителите и участниците във фестивала отправиха домакините от Фолклорна група при НЧ "Съзнание-1899" с ръководител Любомир Гешковски.

В конкурсната програма на "Типченица пее 2021" се изявиха 45 самодейни колективи от 26 населени места в

Северозападна, Западна и Североизточна България: 18 народни хорове и певчески групи, 8 танцови състави и 19 дуети и индивидуални изпълнители.

В категорията "Хорове и певчески групи" първа награда заслужи Група за народни песни "Китка" при НЧ "Просвета 1935" - с. Спанчевци, община Вършец. Нейни подгласници станаха Група за народни песни "Росен здравец" при НЧ "Просвета-1946" - с. Долно Озирово, община Вършец и Фолклорна група "Куленски напеви" при НЧ "Отец Паусий-2008" - кв. Кулата, гр. Враца.

При танцовите състави и формации първа награда спечели танцов състав "Росеница" при НЧ "Гробуда-1926" - с. Липен, община Монтана, втора награда - Детски танцов състав "Радост" и Школа по народни танци при ЦПЛР "Център за работа с деца" - гр. Враца, а трета награда Танцов клуб "Зора" при НЧ "Св. Иван Рилски-1922" - с. Мрамор, Район Връбница на Столична община.

В категорията "Индивидуални/ дуетни изпълнения" бяха отличени Елена Катранкьовска от НЧ "Подем-1928" - с. Руска Бела, община Мездра, Маргарита Александрова от НЧ "Просвета-1897" - с. Долна Кремена, община Мездра и Александра Асенова от НЧ "Отец Паусий-2008" - кв. Кулата, гр. Враца.

Поощрителни награди получиха Детска група за народни хора "Звънче" при НЧ "Просвета-1935" - с. Спанчевци, община Вършец, Група за народно пеење при НЧ "Искра-1945" - с. Врачанци, община Добричка, Смесена фолклорна група "Росна китка" при НЧ "Подем 1928" - с. Руска Бела, община Мездра, Мелани Костова от НЧ "Просвета-1925" - с. Ребърково и Огнян Бориславов от НЧ "Отец Паусий-2008" - кв. Кулата, гр. Враца.

За празника на българския фолклор допринесоха също гост изпълнителите на фестивала - родопският гайдар Манол Ташиков от Дебин, народната певица Гергана Чолакова, Детски танцов състав "Мездренче" и Ансамбъл "Мездра", Фолклорна формация "ФолкРеактор", Симоне Маркова и Оркестър "Славяни" от Стара Загора.

Най-богатият човек

Георги ПЕТРОВ

За различните хора богатството има различни измерения - просторни къщи, накити от злато, бързи коли. За един обикновен човек от малък крайдунавски град е пълната къща с деца и внуци. Той се казва Румен Младенов Георгиев - баща на двама сина и една дъщеря и дядо на седем внуци, а осмото ще дойде като новогодишен подарък. За някогашния стругар автоматчик в бившия електрокарен завод в града щастие е да събере всички у дома, да помага на децата си или някое мъниче да ходи след него и постоянно да го търси и вика: "Дядо, дядо, хайде да си играем".

В наши дни големите фамилии се броят на пръсти. Георгиеви е едно приятно изключение. Съвсем скоро дядо и най-малкото внуче отбелязаха своите рождени дни - достолепните 67 и малкият Борис на две години.

В семейство Георгиеви винаги цари мир и любов, независимо от това, че заедно живеят млади и стари и всеки е със своите различни разбирания, потребности и интереси. Обеднява ги кръвната връзка, голямата обич и уважение, а трудностите в ежедневието ги прави още по-силни и издръжливи. В този дом гумата мое не съществува. Обядът и вечерята са наши, всекидневните проблеми също са наши, плащането на сметките също е наше общо и важно задължение. Има дни, в които финансите се оказват недостатъчни, нервите са опънати, но с верни преценки на ситуацията и търпение всяко нещо идва на мястото си. И отново всички

са заедно, ръка за ръка. Стожерът в семейството, разбира се, е най-възрастният, дядо Румен. Преминал през много битки в живота, той винаги застава отпред, за да реши за пореден път трудното житейско уравнение. Често споделя, че парите не са най-важното в живота на човек. Има други неща, които не се измерват с финикийски знаци. Това са здравето, разбирателството, уважението, любовта. Затова деца и внуци са му безкрайно благодарни и отбелязаха подобаващо поредния му рожден ден. За скромния и добър дядо най-голямо щастие бяха грейналите лица на синовете и дъщерята, преданото рамо на съпругата, уважението на сватове и роднини, закачливите усмивки на внуците. Мечтата му е след време да ги види всички изучили се, за да се гордее с тях.

Хора от три поколения под един покрив - звучи невероятно, днес рядко се среща, но е факт. Със сигурност всеки е имал възможност да поеме по свой път, но родова та връзка се е оказала много силна и привързаността е надделяла. Дано и Велислав, Никол, Кристиан, Йоана, Крисия, Александър, Борислав продължат да живеят не само с много общ един към друг, но след години да отгледат деца, истински и достойни българчета.

IN MEMORIAM

На 13 август 2021 г.

ПОЧИНА

Йона Нецева Исаева

(1926 - 2021)

рогена в гр. Червен бряг. Тя завършва История в Софийския университет и започва работа във Владимирското средно училище "Владимир Минчев", община Бойчиновци, където се пенсионира като Отличник на МНП. Сред учителската колегия и експертите от МНП (днес МОН) се ползва с неоспорим авторитет, защото и тя, и

нейните ученици, винаги се представят отлично..

С колегата си Тома Горанов Исаев създават здраво семейство, което отглежда син инженер и дъщеря филоложка. Дядо Тома дочаква трима внуци, а баба Йонка - и четирима правнуци. С труд и икономии изграждат нова къща и помагат на децата си при загодяването им.

Йонка Исаева бързо се налага като отличен строг и вискателен професионалист с топло сърце и богата душевност. Учениците и?, благодарни за нейните грижи, не я забравят до последната и? година - канят я на срещи даже с випуски, на които не е била класен ръководител, обаждат и? се по телефона, а мнозина и? гостуват непоканени. Краеведите Петър Алексиев Спасов-Синигерски и Йордан Георгиев и? посвещаваат свои книги, а други нейни ученици и? подаряват трудовете си с автографи. Признанието и? бе заслужено и естествено - учениците и? си спомнят не само възхновените уроци с информация, надхвърляща учебниците, но и нейните екскурзии и човечните и? внушения. По нейно време Владимирската гимназия беше марка за високо качество и тя с основание се гордееше с постиженията на учениците си, мнозина от които я надминаха и заемаха ръководни постове в различни краища на страната.

Йонка Исаева притежаваше ораторско майсторство. На 93 години отправя великолепно поздравление към колегите си по повод 50 години от създаването на Професионалната техническа гимназия, която я наградил с плакет и грамота за приноса и?. В клуба на пенсионерите ежегодно изнасяше по няколко беседи годишно, свързани с националните празници. Тя беше дългогодишна театрална самодейка в местното читалище "Нов живот". В пенсионерския клуб редовно пееше, танцуваше и свиреше с устна хармоника популярни шлагери и мелодии. До края на живота си рецитираше стихотворения на историческа тематика, запазени през младостта. Йонка Исаева изживя един дълъг, плодотворен и достоен живот, изпълнен с желание за добруването на всички, с всеотдайни грижи за семейството и нескрита обич и уважение към хората.

Поклон пред достолепната жена - учителка, любима съпруга, майка, баба и Човек!

Горанка БОРИСОВА

Издател: ИК „Слово плюс“

Монтана, бул. "Пею Яворов" 1, БЦ "Огоста", ет 4

Параскева Маркова

Главен редактор
тел. 0876 307 732

Цветана Костова

първи зам. главен редактор
тел. 0879 577 469

Ненчо Славчев

зам. главен редактор
тел. 0885 708 703

Георги Петров

зам. главен редактор
тел. 0899 767 886

**Печатница
"БГ Принт" - Враца**

Екуп Враца

ул. „Цв. Кръстенякова“ 13
ОКС, 3000, п.к. 143,
тел.: 092 660 721

Екуп Монтана

3400, п.к. 133,
ул. „Пею Яворов“ 1
БЦ „Огоста“, ет. 4 офис 404

Екуп Вудин

тел.: 0889 399 349
0885 708 703

**Издателска кооперация „Слово плюс“
членува в Кооперативен съюз - Враца**

Православният славяноцентризъм на старобългарската литература

Проф. гфн. Димитър КЕНАНОВ

Съществуването на Св. Дух на св. Петдесетница полага началото на апостолското християнско мисионерство - Христовото учение да се благовести по цялата земя чрез езиците на народите. През IX век св. братя Константин-Кирил и Методий по благодат продължават апостолското дело сред славяните. Израснали в славянобългарска среда в град Солун, която е възможно да се простира и в рамките на семейството, светите първоучители прекарват няколко години в манастира "Св. Полихроний" на Олимп в Мала Азия и сигурно тогава съставят славянската азбука (глаголица) и кодифицират старобългарския/старославянския/църковнославянския език по диалекта на българските славяни от родния им Солунски край. През 863 г. приключва "скритият" период от изнамирането на славянобългарската писменост - тя се легализира от византийското имперско ръководство в отговор на молбата на великоморавския княз Ростислав да му бъдат изпратени църковни проповедници на славянски език. За стихотворен преговор на преведеното "Изборно Евангелие" св. Константин-Кирил Философ поставя прочутия си "Проглас на св. Евангелие". Тук именно е прокламирана славяноцентристката идея всички славянски народи да се просвещава в христологията на "свои език": четиримата св. Евангелисти се обръщат към "целия род славянски", към всички "народи словенски" (по В. Н. Топоров) да слушат Словото, което от "Бога бо приде". След погрома на Кирило-Методиевото дело във Великоморавия и Панония оцелели от гоненията ученици, сред които са св. Климент, св. Наум и св. Ангеларий, тръгват към българската столица Плиска. Българската земя е като светла звезда-надежда, която ги зове, направлява и очаква с любов. Житиенписец на св. Климент Охридски е блаж. Теофилакт, архиепископ Охридски и Български, който изрично посочва за намерението на изгнаниците: те "закопнели за България, за нея си мислели и се надявали, че тя е готова да им даде спокойствие". Бегълците се разделили, за да оцелеят и стигнат до България: "Нея нямало да достигнат, ако не скривали пътя си. Затова се стараели да останат незабелязани от всяко око, като понасяли лишения от храна и облекло и търпели всякакви бедствия".

Средновековна България не е само люлка на славянската писменост, но тя отстоява и спасява този непреходен дар на Св. Дух, за да се просветят и други славянски народи на запад - от Илрика и на север - до Океана. Отстоява се даденото от Исус Христос право на свои език да се чете Свещеното Писание, на свой литургически език да се проповядва и възпява величието на Божието спасително учение. В този кръг се включват и неславянски народи на север от Дунав, които векове наред славят Бога на старобългарския богослужбен език. Историческият подвиг на България, на нейните държавници и на книжовници е обект на много изследвания от редица български и чуждестранни учени - напр. акад. Емил Георгиев, акад. Петър Динеков, проф. Джордже Трифунович, проф. Рикардо Пикуи. През 1969 г. в списание "Литературна мисъл" е отпечатана статията на акад. Д. С. Лихачов "Старославянските литератури като система", която отваря оживена дискусия. Тя завършва през 1970 г., когато в същото списание Д. Лихачов обнародва своите "Размисли за националното своеобразие и европейското значение на старобългарската литература". Акад. П. Динеков обобщава критическите резултатите от дискусията ("Старобългарската литература - наша гордост и наша тревога").

Оказва се, че старобългарската литература не е етноцентрична като другите си славянски посестрими, а тя неотстъпно излъчва мисионерски православен славяноцентризъм за народите и страните от "Славия Ортодокса" (термин, въведен от бележития италиански славист проф. Рикардо Пикуи). Потвърждение на моето убеждение се намира в пленарния доклад на акад. Д. С. Лихачов пред Първия международен конгрес по българистика в София, 1981 г.: "Предната отбранителна линия на българската Държава на Духа". С главни букви са изписани двете думи от словосъчетанието в края на заглавието. Това ни дава основание да потърсим скрития смисъл на изрече като го "допълним": "Държава на Св. Дух". Така ни се открива съкровена същина на старобългарската духовна писмена традиция - източник на нейната истинност и сила, на нейното възхновение е Св. Дух. Прочее, това изповядва през IX век еп. Константин Преславски в стихотворната "Азбучна молитва": "Боже всея твари и Жигдителю... видимымъ и невидимымъ... Господа Духа посъли живуцаго... да въздъхне въ сръдце ми слово... еже будетъ на успехъ въсемъ... живуциимъ въ заповедехъ Ти". Като следват светите славянски първоучители, средновековните български книжовници / съписатели в свои текстове или в преводи на Свещеното Писание, на светоотеческото писмено наследство пресъздават отобразеното в тях Христово учение в смисловата му пълнота и изразна красота. Ето напр. как в "Слово за Св. Троица" от св. Климент Охридски ясно се изповядва християнското учение за Сина - Божие Слово и Богочовек: "Не ищи убо Ему на небеси матере, безначаленъ ест от Отца, ни на земли Ему не ищи отца. Неизреченно бо зачатие Его, Слово Божие сы во Ипостаси Свои волею плоть бысть. И всели ся въ ны, истъ въкупе сугубъ естествомъ, Богъ и человекъ". Когато 48

глави от "Точно изложение на православната вяра" на св. Йоан Дамаскин са преведени от св. Йоан Екзарх Български, на практика от него се изнамира и изгражда "концептосферата" (Д. С. Лихачов) на славяноезичното православие богословие. В този контекст е разбираемо признанието на проф. Александър Бронзов, който през 1894 г. завършва руския превод на същата книга от св. Йоан Дамаскин като признава, че ползва старата славянска терминология: "единый, благий, Судия (о Боге), древо (жизни), стопами, богоглаголивый и т. пог." Бидейки истински християнски дейци на писменото слово, старобългарските сподвижници не забравят, че изразната красота, красноречието е благодатен дар: "О, Благодат Господня, кому се даваш?" - пита с удивление старобългарският книжовник поп Драгомир (XII век), когато преписва Свещ. Евангелие.

В Киевска Русия се пренасят рег сборници, изготвени по време на "Златния век" при българския княз и цар Симеон Велики. Един от тях е "Изборник", представен в руски ръкопис от 1076 година. Книгата се открива със "Слово на някой си калугер за четенето на книгите". Предполагам автор е Презвитер Григорий Мних, книжовник от Симеоновия кръг. Четенето и слушането на християнските свещени книги е отговорност, която изисква подготовка за встъпване в особено, посветително състояние. Ключовият проблем за обсъждането с книгите и тяхното възприемане е разискуван още от св. Василий Велики и св. Йоан Златоуст. Първом се изрича просителна молитва към Бог "да отвори очите на сърцето" (Ефес. 1:18). Едва когато словото Господне бъде съприживяно и отпечатано в сърцето, четенето на книгите става добро дело. Настоява се за внимателно трикратно прочитане на всяка фраза, за да се постигне верният смисъл на текста. Християнските книги не са развлекателно четиво, а насока за житейското им претворяване в добри дела: "Егда чытеши книги, не мышти ся бързо иштисти го другия главины, нь поразумей, что глаголють книги и словеса та, и тришъды обраштая ся о единой главизне. Рече бо: "въ сръдци моемъ съкрыхъ словеса Твоя, да не съгрешу Тебе (Пс. 118:11). Не рече усты тьчю изглаголаахъ, нь и въ сръдци съкрыхъ, да не съгрешу Тебе, и поразумевай убо истинные Писания правимъ естъ ими". Настоява се с "разумными ушима" да се възприемат поученията на св. книги, житията на св. Василий Велики, св. Йоан Златоуст и св. Константин - Кирил Философ и на много други светии. Те "изъ млада прилежааху святыхъ книгъ, то же и на добрая дела подвигнуша ся".

Старобългарските книжовници се стремят да претворяват точно и своевременно значителните постижения на византийските автори. Когамо Теодор Дафнопат през X век съставя "Еклога" по словата на св. Йоан Златоуст, близо 30 парафрази бързо се превеждат във Велики Преслав и се включват като допълнителна подборка към същинския Симеонов "Златоструй", който бива пресъставен в Киев или Полоцк през XII в. Пергаментовият ръкопис се пази в Руската национална библиотека - Санкт-Петербург (Ф.п.1.46, Златоструй, полууст., 2 кол., фолиант, X≤в.). На л. 26 отгоре надолу между двете колони се чете молитвеното призоваване: "Господи Исусе Христе, Сине Божий, помози!". Интересно е да се отбележи появата на руски социологически контекст в "Слово за хананейката" с внесените названия "руси", "църква Руска", "кривичи и вятичи". Така балтославянските племена на север и югоизток от Полоцк се нареждат сред повиканите от Исус Христос народи, което става на дело с покръстването на Киевска Русия и учредяването на "църквата Руска".

* * *

В предисловието към "Обзор на историята на славянските литератури" (Санкт Петербург, 1865, изд. О. И. Бакст) съавторите Ал. Н. Пипин и В. Д. Спасович обобщават мисията на старобългарските книжовници, следовници на светите славянобългарски първоучители Кирил и Методий: "Езикът, на който за първи път у славяните бива преведено Свещеното Писание, е народният език на българските славяни. Историческото значение на превода се изразява в това, че с него първом българският език се сдобива с литературна обработка: при тогавашната близост между славянските наречия, този език е лесно достъпен за останалите славянски племена и се превръща в общ църковен език на православното славянство. И тъй като първата писателска дейност се посвещава предимно на църковното догматическо учение и на църковния морал, същият този език става и език на литературен.

Продължава в следващия брой

Поетична поща

Петя ПЕШЕВА

Среднощен вятър

Чакам те, ветре, да ми кажеш посоката, по булеварда изгубена хлапашки вървях... Продаде ли гнеска търговецо стоката, да нахраниш децата, с коматчето хляб.

Намери ли скитнико, дома си последен, с цената на твоята свободна гуша. Градът опустя и стана по-беден, без двамата влюбени, ръка за ръка.

Научи ли клетнико, своята грешка, във тебе...прости ми, се аз припознах. Храмът събираше болка човешка и аз като всичките там се регях.

В онзи дълго чакан юни

Беше двайсет и девети юни... Петровден, за всички по света! А аз с последните си сили, живот ти давах във нощта.

Беше свято и съдбовно! С невръстна, мъничка ръка, докосна майчицата си синовно, в десет и половина вечерта.

Беше празнично и тихо! Всички благославяха Преслав! За татко ти, вселената искреше в синьо, плачеше и пееше със глас!

Беше в онзи дълго чакан юни, за първи път усмихна се, щом ме видя, а аз щастлива, от гръдта ми, ти давах майчината си кърма...

Днес...На двадесет години! Сине, с мъжка сила прегърни ме!

Когато остареем с моето момче

Когато остареем с моето момче и седнем на шезлонга до морето, с трепереща ръка ще носи ми кафе със сламена капела над лицето.

Усмивка, бръчките ще заличи, отдавна не броим летата... Ще ни познаят морските вълни, сред спомени попили в синевата...

Тъй както някога...и той, и аз, римувахме целувки във куплети, и младолюбвени до късен час цитирахме - Монтеки, Капулети...

Ще бъда с теб, а ти до мен, през времето ни следваха словата. От ранна нощ до ален ден, любов посяхме за децата!

